

Motion till riksdagen 2019/20:3648

av Elisabeth Svantesson m.fl. (M)

med anledning av prop. 2019/20:187 Extra ändringsbudget för 2020 – Ersättning till riskgrupper, kapitalinsatser i statligt ägda företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör utvärdera tillskottet till anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en vaccinstrategi och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utvärdera kapitaltillskottet till Swedavia i förhållande till Arlandas framtida utveckling och tillkännager detta för regeringen.

Vaccinstrategi

Runt om i världen arbetar forskare intensivt med att framställa ett säkert och effektivt vaccin mot covid-19. Världsmarknaden riskerar att snabbt dammsugas på tillgängligt vaccin, och om Sverige halkar efter kommer det att få stora mänskliga och ekonomiska kostnader. Förberedelserna inför den dag då ett vaccin finns tillgängligt måste därför vara noggranna.

Det är därför positivt att det nu fastläses ett bemyndigande för regeringen att under 2020 som beredskapsinvestering ingå avtal om vaccin mot covid-19, samt att regeringen har tillsatt en vaccinsamordnare.

Regeringen behöver dra lärdom av sitt misslyckande med att skala upp den nationella testningen, som försenades på grund av att det saknades en operativ plan och av att ansvarsfördelningen var otydlig. Efter flera vändor – och ännu fler pressträffar i Regerings-

kansliet – har i praktiken regionerna och privata företag tagit på sig det ansvar som var statens. Regeringens senfärdiga hantering för att skyddsutrustning skulle nå dem som behövde den allra mest, är ett annat exempel på regeringens otydliga styrning.

Moderaterna ser fyra beståndsdelar i en svensk vaccinstrategi.

För det första krävs tydlighet i ansvarsfrågorna. Samarbete, samverkan och samordning är ord som upprepats gång på gång under våren. De är goda utgångspunkter i de flesta sammanhang, oavsett om det rör sig om privat- eller arbetslivet. Men för att få någonting gjort behövs också en tydlig ansvarsfördelning och ett tydligt ledarskap. Det gäller inte minst i en pandemi. Exakt vem har ansvaret för att göra vad och när ska det göras? Det finns regler i smittskyddslagen som ger regeringen möjligheter att agera med stor handlingskraft. Den lagstiftningen bör regeringen nyttja om det behövs. Hittills har det inte skett.

För det andra handlar det om att säkra tillgången till vaccin. Den internationella samarbetsorganisationen Gavi har varnat för att det kommer att bli huggsexa när ett vaccin finns tillgängligt. Tidigare har vi sett hur en sådan situation uppstod avseende skyddsutrustning, när länder i vår absoluta närhet stoppade export av munskydd och förkläden. Nu måste regeringen säkerställa att Sverige deltar i flera olika internationella samarbeten. Sverige får inte hamna sist i kön när det är dags att köpa in vaccin.

För det tredje handlar det om vem som ska vaccineras – och hur det ska gå till. Det finns risk att det åtminstone inledningsvis kommer att råda brist på vaccin. Då krävs en prioriteringsordning för vilka grupper som först ska vaccineras. En sådan prioriteringsordning blir dock värdelös om det inte också finns en väl förberedd organisation för att snabbt distribuera vaccinet. Här måste regionernas stora erfarenhet tas tillvara. Men ytterst måste regeringen ta styråran och säkerställa att regionerna har tillräckliga resurser – eller upprätta nya strukturer om det behövs. Att återigen hamna i en diskussion om vem som ska ta ansvar för vilken prioriteringsgrupp vore förödande.

För det fjärde handlar det om att regeringen måste vara tydlig med att kostnaderna inte ska få sätta käppar i hjulet för att få i gång storskalig vaccination. Nu, inte om flera månader.

Moderaterna kommer att fortsätta göra allt vi kan för att bistå i arbetet med att bekämpa coronaviruset. Och vi kommer att fortsätta driva på regeringen för att Sverige ska vara väl förberett den dag ett vaccin mot covid-19 har utvecklats. Man ska kunna lita på att staten tar sitt ansvar på allvar när det är kris.

Smittbärapenning

Regeringen föreslår ökat anslag till utgiftsområde 9 Bidrag till folkhälsa och sjukvård. Anslagsökningen ska bl.a. finansiera en tillfälligt utvidgad rätt till smittbärapenning till vissa närstående för att bidra till ett ökat skydd för de individer som är 18 år eller äldre och som löper störst risk att drabbas av ett särskilt allvarligt sjukdomsförlopp vid insjuknande i covid-19.

Moderaterna har genom sitt agerande i riksdagen varit drivande under coronakrisen för att ersättningen ska införas och komma utsatta grupper till del. Det har exempelvis handlat om att utöka kretsen som ska vara berättigad till ersättning från förebyggande sjukpenning att gälla även vissa anhöriga till riskgrupper, samt föräldrar till vissa barn. Regeringen har tidigare aviserat införande av utökad smittbärapenning men det har

dragit ut på tiden och först nu läggs ett förslag på riksdagens bord. Förslaget omfattning och därmed möjligen finansiering rörande vissa anhöriga till riskgrupper är ofullständigt. Moderaterna emotser därför att regeringen skyndsamt utvärderar tillskottet till anslaget ”bidrag till folkhälsa och sjukvård” avseende utvidgad rätt till smittbärrpenning för vissa anhöriga till riskgrupper i enlighet med regeringens egna utfästelser och i enlighet med Socialstyrelsens underlag. Det är även viktigt att man säkerställer att förslaget om tillfällig föräldrapenning följs upp.

Ägartillskott till Lernia

I ett läge där Sverige har bland de högsta arbetslöshetsnivåerna i Europa, och där andelen arbetslösa med svag utbildning är dubbelt så stor som under finanskrisen, vore det olyckligt om Lernia skulle hamna på obestånd. Det skulle på kort sikt riskera att ytterligare försämra en redan illa fungerande arbetsmarknadspolitik.

Samtidigt vill Moderaterna poängtera att Lernias problem inte beror på coronakrisen utan på att bolaget inte varit lönsamt. För detta vilar ett tungt ansvar på regeringen som inte agerat tillräckligt kraftfullt som ägare för att bolaget ska vara välfungerande. De senaste åren har bolaget sammanlagt haft ett negativt rörelseresultat. Ett ansvarsfullt hanterande av skattebetalarnas pengar kräver därför att kapitaltillskottet används för att vända företagets utveckling och lönsamheten stärks. Hur detta ska genomföras redovisar inte regeringen, men Moderaterna anser att det – i samband med ett ägartillskott – ska finnas en tydlig ekonomisk plan för detta och anser att regeringen i lämplig form bör återkomma till finansutskottet med en fylligare återrapportering kring Lernias omställningsarbete. Coronakrisen ska inte användas som skäl för ägartillskott utan krav till verksamheter som haft långsiktiga problem.

På sikt anser Moderaterna att Lernia inte uppfyller kriterierna för vilka bolag som staten ska äga, och att både bolaget och arbetsmarknaden skulle fungera bättre med en annan ägare.

Kapitaltillskott till Swedavia

Fortsatt utbyggnad av Arlanda är viktigt för jobb och tillväxt i hela Sverige. Sverige är ett litet exportberoende land i Europas utkant som är beroende av handel med andra länder. Att vi har goda flygförbindelser inom och utom landet är avgörande för vår konkurrenskraft. Arlanda behöver fungera bättre som ett nav både för den inhemska flygtrafiken och Sveriges hub för internationella flyglinjer. Därför är det mycket allvarligt att regeringen varit otydlig om den fortsatta utbyggnaden av Arlanda och huruvida den är pausad till följd av det överenskomna kapitaltillskottet. Arlandas utbyggnad bör fortsätta och Swedavia bör erhålla nödvändigt kapitaltillskott. Moderaterna anser mot bakgrund av det som anförs att regeringen bör utvärdera kapitaltillskottet till Swedavia i förhållande till Arlandas framtida utveckling.

Edward Riedl (M)

Jan Ericson (M)

Mattias Karlsson i Luleå (M)

Sofia Westergren (M)